

DIABETES TYPE 2 **MET INSULINE**

U volgt de aanwijzingen in tabel 4 als uw onderzoek voor 12.00 uur plaatsvindt.

U volgt de aanwijzingen in tabel 5 als uw onderzoek na 12.00 uur plaatsvindt.

TABEL 4. U hebt een onderzoek vóór 12.00 uur

Voor het onderzoek	Na het onderzoek
U mag vanaf 24.00 uur niets meer eten. Tot 2 uur voor het onderzoek mag u alleen water drinken. U neemt 's ochtends geen tabletten in.	Bij de eerste maaltijd na het onderzoek neemt u de ochtendmedicatie alsnog in. Gebruikt u 3 maal daags tabletten dan slaat u de middagmedicatie over.

TABEL 5. U hebt een onderzoek ná 12.00 uur

Voor het onderzoek	Na het onderzoek
U neemt 's ochtends en 's middags geen tabletten in ook al mag u voor 09.00 uur een lichte maaltijd gebruiken.	Bij de avondmaaltijd hervat u de gebruikelijke medicatie.

LET OP:

Voor metformine of combinatiepreparaten die metformine bevatten zijn er afwijkende richtlijnen als u een onderzoek met contrastvloeistof krijgt. De metformine moet in ieder geval 1 dag vóór het onderzoek worden gestopt en pas weer worden gestart tenminste 2 dagen ná het onderzoek. U dient hiervoor vóór het onderzoek met uw behandelend arts, diabetesverpleegkundige of praktijkondersteuner contact op te nemen.

TOCH EEN HYPO?

Krijgt u ondanks de juiste voorzorgsmaatregelen toch hypoverschijnselen (zoals honger, beven, zweten, een trillerig gevoel, bleekheid, wazig zien, hoofdpijn en duizeligheid) of een bloedglucosewaarde lager dan 4.0 mmol/l, drink dan één glas limonade gemaakt van één deel limonadesiroop en drie delen water. Ook kunt u 20 gram druivensuiker gebruiken (bijvoorbeeld Dextro Energy).

U doet er goed aan druivensuikertabletten mee te nemen wanneer u voor het onderzoek naar het ziekenhuis komt. Mochten de voorzorgsmaatregelen onverhoopt niet toereikend zijn, dan heeft u toch iets bij de hand om een hypo te behandelen.

TOT SLOT

Als u na het lezen van deze informatie nog vragen hebt, neem dan contact op met uw huisarts. Of als u onder behandeling bent in het ziekenhuis, met uw internist of diabetesverpleegkundige.

COLOFON

Ook op de website van de Zorggroep RCH Midden-Brabant B.V. kunt u een link naar deze uitgave vinden. Zie www.rchmbr.nl.

DIT IS EEN UITGAVE VAN HET DIABETESPROGRAMMA
VAN ZORGNETWERK MIDDEN-BRABANT.

Versie 2013 - met insuline

Postbus 5048
5004 EA Tilburg

T: (013) 465 73 55
F: (013) 536 88 00

E: info@zmbn.nl
W: www.zorgnetwerkmb.nl

Patiënteninformatie voor onderzoek bij:

DIABETES MELLITUS TYPE 2 **MET INSULINE**

en eventueel andere glucoseverlagende medicatie. U moet nuchter zijn voor een onderzoek of ingreep

Apothekerskring Hart van Brabant
St. Elisabeth Ziekenhuis, Polikliniek Interne Geneeskunde
Diabetesvereniging Nederland
TweeSteden ziekenhuis, Polikliniek Diabeteszorg Tilburg
Zorggroep RCH Midden-Brabant B.V.
GGD Tilburg
Thebe Tilburg

DIABETES TYPE 2 MET INSULINE

Binnenkort hebt u een afspraak voor een onderzoek in het ziekenhuis waarbij u nuchter moet zijn. Dit betekent dat u vanaf 24.00 uur niets meer mag eten. Tot 2 uur voor het onderzoek mag u **alleen water** drinken. Dit heeft invloed op uw bloedglucosewaarden. Deze folder is bedoeld om problemen te voorkomen. Gebruikt u medicijnen voor andere aandoeningen, neem dan contact op met uw behandelend arts.

NEEM ALTIJD VOORAF CONTACT OP MET UW DIABETESTEAM, ALS U:

- nog vragen heeft over deze folder
- een insulinepomp gebruikt
- de dag voor het onderzoek moet laxeren
- de dag voor het onderzoek uw dieet moet aanpassen
- Liraglutide (Victoza®) of Exenatide (Byetta® of Bydureon®) gebruikt

U GEBRUIKT INSULINE

DE AVOND VÓÓR HET ONDERZOEK

Op de avond voor het onderzoek moet u de onderstaande aanwijzingen volgen:

- Als u de avond voor het onderzoek uw bloedglucosewaarde meet, doe dit dan voor 24.00 uur zodat u bij een te lage bloedglucosewaarde wat kunt eten.
- Hoe u de insulinedosering moet aanpassen staat in tabel 1.

TABEL 1. Aanpassen insulinedosering op de avond vóór het onderzoek

Insulinesoort	Tijdstip waarop u normaal insuline spuit	Dosering
Langwerkende insuline (Humuline NPH®, Insulatard®, Insuman Basal®, Monotard®, Lantus® of Levemir®)	Voor avondmaaltijd of voor het slapen	Afhankelijk van tijdstip: 75% voor avondmaaltijd of 50% voor het slapen
Mix insuline (Humalog mix 25®, Humuline 30/70®, Insuman Comb 50-25-15® of Novomix 30®)	Voor avondmaaltijd	Gebruikelijke dosering
Kortwerkende insuline (Actrapid®, Apidra®, Humalog®, Humuline Regular®, Insuman Rapid® of Novarapid®)	Bij avondmaaltijd	Gebruikelijke dosering

DE DAG VAN HET ONDERZOEK

- Bloedglucosewaarden controle zoals u gewend bent maar bij voorkeur uitbreiding naar een 7-punts dagcurve.
- Bij hypoklachten extra meten; bij een glucose lager dan 4 mmol/l, één glas limonade drinken gemaakt van één deel limonadesiroop en drie delen water. Na een half uur uw bloedglucosewaarden nogmaals meten.
- Bij glucose vóór het onderzoek boven 15 mmol/l of hyperklachten, neem contact op met uw diabetesteam.

TABEL 2A. Aanpassen insulinedosering: onderzoek vóór 12.00 uur

Insulinesoort	Tijdstip waarop u insuline spuit	Dosering
Alle soorten insuline	Voor ontbijt	U bent nuchter vanaf 24.00 uur. U spuit geen insuline.

TABEL 2B. Aanpassen insulinedosering ná dit onderzoek

Insulinesoort	Tijdstip waarop u insuline spuit	Dosering
Kortwerkende insuline (Actrapid®, Apidra®, Humalog®, Humuline Regular®, Insuman Rapid® of Novarapid®)	Voor eerste maaltijd na onderzoek	Gebruikelijke dosering.
Langwerkende insuline (Humuline NPH®, Insulatard®, Insuman Basal®, Monotard®, Lantus® of Levemir®)	Na onderzoek	75% van uw gebruikelijke ochtenddosering.
Mix insuline (Humalog mix 25®, Humuline 30/70®, Insuman Comb 50-25-15® of Novomix 30®)	Voor eerste maaltijd na onderzoek	50% van uw gebruikelijke ochtenddosering.

TABEL 3A. Aanpassen insulinedosering: onderzoek ná 12.00 uur

Insulinesoort	Tijdstip waarop u insuline spuit	Dosering
Kortwerkende insuline (Actrapid®, Apidra®, Humalog®, Humuline Regular®, Insuman Rapid® of Novarapid®)	Voor ontbijt	Bij een licht ontbijt spuit u 25% van de gebruikelijke dosering. Eet u niets, dan spuit u niets.
	Voor lunch	U spuit geen insuline.
Langwerkende insuline (Humuline NPH®, Insulatard®, Insuman Basal®, Monotard®, Lantus® of Levemir®)	In de ochtend	50% van de gebruikelijke dosering.
Mix insuline (Humalog mix 25®, Humuline 30/70®, Insuman Comb 50-25-15® of Novomix 30®)	Voor ontbijt	25% van de gebruikelijke ochtenddosering.

TABEL 3B. Aanpassen insulinedosering ná dit onderzoek

Insulinesoort	Tijdstip waarop u insuline spuit	Dosering
Alle soorten insuline	Voor avondmaaltijd	Gebruikelijke dosering hervatten.
	Voor slapen	Gebruikelijke dosering hervatten.

Uw diabetesteam kan ook afwijken van deze tabellen en u een ander advies op papier meegeven.

U GEBRUIKT OOK NOG ANDERE GLUCOSEVERLAGENDE MEDICATIE

In de tabellen hieronder staat beschreven wat u zelf voor en na een onderzoek moet doen en hoe u uw diabetesmedicatie moet innemen. Deze tabellen zijn van toepassing bij de volgende medicatie:

Acarbose (Glucobay®)	Pioglitazon (Actos®)
Glibenclamide (Daonil®)	Repaglinide (Novonorm®)
Gliclazide (Diamicron®)	Saxagliptine (Onglyza®)
Glimepiride (Amaryl®)	Sitagliptine (Januvia®)
Glipizide (Glibenese®)	Sitagliptine/metformine (Janumet®)
Linagliptine (Trajenta®)	Tolbutamide (Rastinon®)
Metformine (Glucophage®)	Vildagliptine (Galvus®)
Pioglitazon/metformine (Competact®)	Vildagliptine/metformine (Eucreas®)